

til, aby naši slabost přetvořil v Boží sílu. Jistěže není snadné tuto Boží dialektiku pochopit. Člověk se přirozeně štítí všeho ponížení, má odpor ke vši bolesti. I světci, kteří jsou dáváni za příklad trpělivosti, museli projít tímto počátečním odporem. Svátá Lidvína ze Schiedamu, patronka nemocných (†1420), se cítila ve svých bolestech tak nešťastná, že pomýšlela na sebevraždu. Jen velmi pomalu se přetvářela a zachycovala jejich kladnou hodnotu. A nakonec? Nakonec jí uklouzlo podivuhodné slovo: „Kdybych věděla, že si jedním Zdravas vyprosím zdraví, to Zdravas bych se nepomodlila.“ Svátá Terezie Veliká byla osoba značně citlivá a utrpení jí působilo nervové krize. A přece i ona došla ke známému výroku: „Buď trpět, nebo zemřít.“ Bez kříže by totiž nemělo smysl žít tento život. Není jistě vhodné, abychom se okamžitě vžívali i my do těchto vysokých, řekli bychom virtuózních výkonů duchovního postoje k bolestem života. Přece však jsme i my povinni pomalu pronikat k pochopení základního tajemství naší víry. Hřích vede člověka do neštěstí. Bůh nás naopak vede k tomu, abychom se neštěstí vyhnuli, anebo i skrze ně dospěli ke štěstí. „Běž, kam chceš,“ čteme v Následování Krista, „hledej, co chceš, vyšší a bezpečnější cestu zde na zemi nenajdeš než cestu svatého kříže.“ „Kříž jsem dostala dědictvím už od kolébky,“ píše svátá Terezie Veliká, „ale Ježíš mě naučil ho vášnivě milovat.“

Tomáš Špidlík – *Svatý rok milosrdenství*
(Průvodce na každý den)

Kříž je lék na naši pýchu a domýšlivost, ve které se nám zdá, že největší věci zvládneme bezbolestně a bez osobních obětí. Křížem přijatým z lásky k Otci a k nám lidem překonává Ježíš Kristus nenávist. Nenávist může být překonána jen a výhradně láskou. Následovat Ježíše znamená žít ve spojení s Bohem Otcem a Duchem Svatým tak jako on. Znamená to přijmout jeho starosti o svět. To se neobejde bez přijetí kříže. A to často není snadné.

Kříž se přesto vždycky stává znamením Boží lásky ke světu. Znamením Boží lásky k nám. Znamením odpuštění. Znamením vykoupení z prázdného způsobu života. Znamením přetvoření našeho způsobu života do něčeho nového.

Často ve svém životě chceme všechno snadno a rychle a ještě zadarmo.

Bez toho, aniž bychom se dotkli Kristova kříže. Aniž bychom se dotkli něčeho, co je těžké, co vyžaduje boj nebo zřeknutí se „jiných“ cest. Žijeme v „klouzavé“ společnosti“, kde se stanovují zásady tak, aby byl především výhodné. Tento způsob života ale nemůže vést k radosti a vítězství. A Pán Ježíš by možná řekl: „*Nebojte se mého kříže. Pojdte za mnou.*“ I vy se stanete vítězi nad tím, co je špatné a zlé. Buďte se mnou s stanete se mými svědky, mou slávou.“

Vojtěch Cíkrle – *Na cestě za hvězdou*

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Misál na každý den liturgického roku; Marek Dunda – www.biblickedilo.cz; Enzo Bianchi – Hlásej slovo – Komentář k nedělním liturgickým čtením; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše – Porozumět Božímu slovu

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

12. neděle v mezidobí – cyklus C

19. června 2016

¹⁸Když se Ježíš o samotě modlil a byli s ním jeho učedníci, otázal se jich: „Za koho mě lidé pokládají?“ ¹⁹Odpověděli: „Za Jana Křtitele, jiní za Eliáše a jiní myslí, že vstal jeden z dávných proroků.“ ²⁰Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr odpověděl: „Za Božího Mesiáše!“ ²¹On jim však důrazně přikázal, aby to nikomu neříkali, ²²a dodal, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. ²³Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, den co den bere na sebe svůj kříž a následuje mě. ²⁴Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, ale kdo svůj život pro mě ztratí, zachrání si ho.“

Lk 9,18-24

Úvod k meditaci

Zapřít sám sebe Musíme ihned rozlišit dvě věci: Ježíš nás nezhádá, abychom zapřeli „to, co jsme“, ale „to, čím jsme se stali“. Jsme Božím obrazem, tedy čímsi „velmi dobrým“, jak řekl sám Bůh hned poté, co stvořil muže a ženu. Musíme tedy zapřít nikoli to, co udělal Bůh, nýbrž to, co jsme udělali my, když jsme zneužili své svobody: špatné sklony, hřích, všechno to, co vytváří jakoby nános zakrývající původní originál. „Zapřít“ tedy znamená, jak to vysvětluje sám Ježíš, „nalézt“: „kdo ztratí svůj život, nalezne ho“. Zapřít sám sebe je pravý způsob, jak se realizovat! Nezapíráme sami sebe kvůli smrti, nýbrž kvůli životu, kvůli kráse a radosti. Příkladem může být to, že vinným keřem, který má nejkrásnější hrozny, je ten, který byl prořezán a který se zbavil přebytečných výhonků.

Raniero Cantalamessa – *Biblické inspirace*

Výklad biblického textu

Kontext: Dnešní evangelium se skládá ze dvou částí, které jsou vzájemně v těsné vazbě. Jejich obsah můžeme shrnout v podobě dvou otázek: Kdo je Ježíš? Kdo je Ježíšův učedník? V první části Petr odpovídá na Ježíšovu otázku a prohlašuje o něm, že je Boží Pomazaný, tedy Mesiáš. Ježíš pak ukládá Dvanácti, aby o tom nikomu neříkali. Následně odhaluje, v čem jeho mesiášství vlastně spočívá (viz Lk 9,22).

v. 18: modlil se o samotě a byli tam s ním jeho učedníci – Kolem Ježíše bylo neustále mnoho lidí, chvíle, které strávil mezi svými učedníky bez přítomnosti davu, může být vnímána, jako by byl o samotě.

Za koho mě lidé pokládají? – Na otázku učedníci uvádějí různé názory, se kterými se setkali, jak si lidé Ježíšovy činy a promluvy vysvětlovali. Bylo by zajímavé, kdyby Ježíš položil tuto otázku dnes. Zřejmě bychom zaslechli názory jako například: byl to dokonalý člověk, charismatická osobnost, legendární postava a podobně.

1. čtení:
Zach 12,10-11

2. čtení:
Gal 3,26-29

Evangelium:
Lk 9,18-24

Srovnání:

Mt 16,13-16;

Mk 8,27-29;

Lk 9,7-8;

Jan 6,68-69;

Mt 16,20-23;

Mk 8,30-33;

Lk 9,36;

Lk 9,31.44;

13,33; 17,25;

18,31-33;

Mt 16,24-28;

Mk 8,34-9,1;

Mt 10,38;

Lk 14,27;

Mt 10,39;

17,33;

Jan 12,25

v. 20: Za koho mě pokládáte vy? – Je-li Ježíš můj Pán a Spasitel, pak to ovlivní všechno, co prožívám a konám.

v. 21: Nepřišel ještě vhodný čas pro sdělení všem lidem.

v. 22: Syn člověka bude muset mnoho trpět, bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, bude zabit – Je to první předpověď utrpení. Snaží se poopravit tehdy běžnou představu o Mesiáši jako slavném, vládnoucím panovníkovi. On jako Boží Mesiáš neměl být nositelem světské slávy a moci, ale přišel, aby svou poslušností vůči nebeskému Otci připravil vykoupění každého člověka skrze své utrpení, smrt a zmrtvýchvstání. Představa o trpícím Mesiáši byla pro tehdejší Židy nepřijatelná. Ani pro učedníky nebyla snadná.

třetího dne bude vzkříšen – Pohled na skutečnost Kristova vzkříšení dokazuje smysluplnost cesty kříže. Bez smrti na kříži by nebylo vzkříšení. Můžeme v tom vidět i povzbuzení pro nás: přicházející bolest, utrpení, nezdar, životní zkouška... to vše má být nesené s vědomím, že pokud tuto těžkost spoluprožíváme s Ježíšem, pak vše nekončí křížem a smrtí, ale máme reálnou naději na radostné vítězství skrze vzkříšení.

v. 23: kdo chce – Ježíš nyní předkládá podmínky, které nejsou dobrovolné: projít skrze kříž je „nutnost“ pro něho (srov. 24,26.44-46) i pro učedníky, protože *do Božího království vejde-me jen tehdy, když hodně vytrpíme* (Sk 14,22). Jít za Ježíšem, abychom byli s Pánem navždy (1 Sol 4,17), je svrchovaný úkon lidské vůle a svobody, který pramení z daru eucharistie.

jít za mnou – Je to Ježíšova osoba, koho učedník hledá. Křesťanství je v podstatě láska k Ježíši, která je silnější než jakákoli jiná: silnější než láska k otci, matce, manželce, dětem i k sobě samému (srov. Lk 14,26). Zatímco blázen miluje ideje, fetišista miluje věci a sobec sebe sama (protože každý z nich považuje za absolutní buď ideje, věci nebo sebe), svobodný člověk je ten, kdo umí milovat jednu osobu. Milovat znamená následovat, vyjít ze svého já, odstředit se, přestat myslet na sebe a být v milovaném.

zapři sám sebe – Přestáváme usilovat o své sebeprospěšování. Jedná se o boj s vlastním egoismem, který nás neustále ohrožuje, je to úsilí o skutečný život svobody a lásky, život k obrazu a podobnosti toho, který nás miluje. Je to svoboda, která nám dává vyjít ze sebe, abychom mohli milovat.

v. 24: Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit – Zapřít sebe a následovat Ježíše není jen něco dobrovolného: je to otázka „záchranu nebo ztráty života“. Spása ve skutečnosti znamená, že se „přestanu vyťahovat z vody taháním se za vlasy“ a přijmu to, že záchranu mi pošle Bůh, který mě miluje a myslí na mě.

K tématu

Dobrý den, drazí bratři a sestry,
v evangeliu této neděle znějí jedny z nejpronikavějších Ježíšových slov: „Kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, ale kdo svůj život pro mě ztratí, zachrání si ho“ (Lk 9,24). Je to syntéza Kristova poselství a je vyjádřena velmi působivým paradoxem, který nám umožňuje poznat Jeho způsob řeči a téměř uslyšet Jeho hlas... Co však znamená „ztratit život pro Ježíše“? Děje se tak dvěma způsoby. Explicitním vyznáním víry anebo implicitní obhajobou pravdy. Mučedníci jsou maximálním příkladem ztráty života pro Krista. Za dva tisíce let je to nevyčísitelná řada mužů i žen, kteří obětovali život, aby zůstali věrní Ježíši Kristu a Jeho evangeliu. A dnes je v mnoha částech světa mnoho, mnohem více mučedníků než bylo v prvních stoletích a dávají svůj život pro Krista, jsou předváděni na smrt, protože nezapřeli Ježíše Krista. Toto je naše církev. Dnes máme více mučedníků než v prvních stoletích!

Existuje však také každodenní mučednictví, které nevede k smrti, ale je také „ztrátou života pro Krista“: plněním svých povinností s láskou a podle Ježíšovy logiky, logiky daru a oběti. Vzpomeňme jen na početné otce a matky, kteří denně praktikují svoji víru, když konkrétně odevzdávají svůj život pro dobro svých rodin. Mysleme na ně! Kolik kněží, řeholních bratří a sester, velkodušně plní svoji službu pro Boží království! Kolik mladých lidí se vzdává svých zájmů, aby se věnovalo dětem, postiženým, starým lidem... Také oni jsou mučedníky. Každodenními mučedníky všednosti.

Papež František 23. 6. 2013

V evangeliu této neděle se Pán svých učedníků táže: „A za koho mne pokládáte vy?“ (Lk 9,20). Na tuto otázku pohotově odpověděl apoštol Petr: „Za Božího Mesiáše“ (Ibid.,) a svou odpovědí překonal všechna pozemská mínění, která považovala Ježíše pouze za jednoho z proroků. Petr tímto svým vyznáním podle svatého Ambrože „obsáhnul úplně všechno, protože vyjádřil přirozenost a jméno Mesiáše“ (Exp. in Lucam VI, 93, CCL 14, 207). (...) Brát na sebe kříž znamená zasadit se o porážku hříchu, který brání v cestě k Bohu, denně přijímat Pánovu vůli, růst ve víře především tváří v tvář problémům, těžkostem a utrpením. Svatá karmelitka Edith Stein to dosvědčila v čase pronásledování. V roce 1938 v kolínském Karmelu napsala: „Dnes chápu, co znamená být nevěstou Pánovou ve znamení kříže, třebaže to nelze nikdy pochopit úplně, protože je to tajemství. Čím více se kolem nás stahují temnoty, tím více musíme otevírat srdce světlu, které přichází shůry“ (La scelta di Dio. Lettere (1917-1942), Roma, 1973, 132-133). Také v nynější době jsou ve světě mnozí křesťané, kteří z lásky k Bohu přijímají kříž jak každodenních zkoušek, tak těch, které přináší lidské barbarství a jež někdy vymáhají odvahu ke krajní oběti. Kéž Pán každému z nás umožní ustavičně vkládat pevnou naději v Něho s jistotou, že Jeho následováním a nesením našeho kříže dojdeme spolu s Ním ke světlu Zmrtvýchvstání.

Benedikt XVI. 20. 6. 2010

Kristus na sebe bere kříž

Teologové si často kladli otázku, byl-li ke spáse světa skutečně potřebný kříž, vykoupění skrze utrpení. Svatému Augustinovi se to zdálo jako naprosto neúčinná spekulace a prohodil ironicky: „Jistěže bůh mohl (svět vykoupit jiným způsobem); ale i kdyby to udělal jinak, tvá hloupost by na tom našla zas něco, co by se jí nelíbilo.“ Svatý Augustin dobře vycítil, že už v samém položení otázky je něco v nepořádku, ale nevystihl dobře, v čem je chyba. Předpokládá se tu totiž, že člověk zůstává šťastný i po hříchu a že Bůh na něho pak pošle trápení a kříž, aby ho očistil. Ten předpoklad je ovšem pochybený. Bůh je štěstí, a nemůže tedy tvořit nic jiného než dobro, štěstí a lásku. Neštěstí, bolesti, bída a všechno to, čemu říkáme kříž, přišlo na svět hříchem. Protože je to následek hříchu, nese to i znak prokletí. Smrt, bolest, zajetí, popravu na kříži byly na světě už před příchodem Kristovým, a to v daleko hrubší a bezohlednější formě. Křesťanství a jeho kultura stav lidstva zlepšily, alespoň v určitém směru. I sám způsob popravu na kříži docela zanikl, když se stala státní moc křesťanskou. Kristus tedy kříž nepřináší, ale bere na sebe ten, který tu už byl. Posvěcuje ho, a tím i ulehčuje. Z toho, co by mělo být jen trestem, činí i cestu vzhůru a novou pozitivní sílu.

Bezpečná cesta kříže

Lidově se říká, že není těžký kříž ten, který posílá Bůh, ale jenom ten, který si bereme sami. Přesněji řečeno: každý kříž bereme sami, ať už sami za sebe, nebo jako údy jednoho lidského těla za druhé. Bůh však nechce nic jiného, než aby nás tento kříž, který on nestvořil, posvě-